

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมชาวต่างชาติ ที่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อสังคมของประเทศไทย¹

กิ่งแก้ว กัณหา²

ประเทศไทยนั้นแม้จะมีกรอบกฎหมายเรื่องหลักการอนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้าสู่ประเทศแล้ว แต่ก็ยังพบปัญหาเกิดขึ้นบ่อยครั้งและพบมากขึ้นทุกวัน กล่าวคือ ปัญหาของชาวต่างชาติบางกลุ่มหรือบางบุคคลที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม ก่อความเดือดร้อนรำคาญ กระทำความผิดเป็นภัยต่อสังคมในประเทศไทย โดยมีแนวโน้มที่จะมีคดีเพิ่มขึ้นและก่อความรุนแรงทุกวัน กรณีแพทย์หญิงธารดาว จันทร์ด้า อายุ 26 ปี แพทย์ประจำโรงพยาบาลดีบุก ถูกชาวต่างชาติ คือ MR. URS FEHR อายุ 45 ปี สัญชาติสวิตเซอร์แลนด์ ทำร้ายร่างกายโดยการเตะและโศดคลึงปลงโซเซียมล็ดเดียว เหตุเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2567 เวลา 20.50 น. บริเวณชายหาดยามู ตำบลปากคลอง อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต เมื่อพิจารณา คดีตัวอย่างข้างต้นนั้น สะท้อนให้เห็นถึงว่า ประเทศไทยยังขาดกฎหมายที่ใช้ควบคุมชาวต่างชาติที่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อสังคม โดยกฎหมายไทยที่มี ในขณะนี้ยังพบช่องว่างหรือมีบทลงโทษที่เบาเกินไป สำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในรัฐ ทำให้การกระทำผิดของชาวต่างชาติ ที่พำนักอยู่ในประเทศไทยเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยมุมมองของชาวต่างชาติ นั้น มองเห็นถึงช่องว่างอันตนสามารถกระทำความผิดโดยเพียงค่าใช้จ่ายทางแพ่ง และใช้อำนาจของเงินจ้างผู้ให้คำปรึกษาทางกฎหมาย เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ รวมไปถึงการลงโทษทางอาญาสำหรับชาวต่างชาติที่กระทำความผิดมีบทลงโทษที่เบา ส่งผลให้ขาดความเกรงกลัวและกระทำผิดซ้ำอีก

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการอนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้ามาพำนักอยู่ในราชอาณาจักรไทย เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการเข้ามาทำงาน การท่องเที่ยว การศึกษาต่อ รวมไปถึงการเพิกถอนการอนุญาตหากพบว่าชาวต่างชาติมีพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสังคมของประเทศไทย โดยมีเนื้อหาเป็นการควบคุมและดูแลกลุ่มชาวต่างชาติดังกล่าวให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย

เมื่อได้ทำการพิจารณาพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 แล้วจะเห็นว่า กฎหมายดังกล่าวยังมีปัญหาในเรื่องของการเพิกถอนวีซ่าชาวต่างชาติที่มีพฤติกรรม เป็นภัยต่อสังคม ปัญหาเกี่ยวกับการขอวีซ่าเพื่อต่อสูคดี และปัญหาการเนรเทศชาวต่างชาติ ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาที่ควรค่าแก่การศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมชาวต่างชาติที่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อสังคมของประเทศไทย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. มัลลิกา พินิจจันทร์ และคณะกรรมการสอบคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สลิล สิริพิทุร และรองศาสตราจารย์กำธร กำประเสริฐ

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

1. ปัญหาเกี่ยวกับการเพิกถอนวีซ่าชาวต่างชาติที่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อสังคม ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 22

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 22 ได้บัญญัติว่า “ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าคนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร ตามมาตรา 12 เข้ามาในราชอาณาจักรให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้คนต่างด้าว

ผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรได้ โดยมีคำสั่งเป็นหนังสือ ถ้าคนต่างด้าวผู้นั้นไม่พอใจในคำสั่ง อาจอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ เว้นแต่ กรณีตามมาตรา 12 (1) หรือ (10) ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด แต่ถ้าวุทธรณ์ได้มีคำสั่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันยื่นอุทธรณ์ ให้ถือว่า รัฐมนตรีมีคำสั่งว่าคนต่างด้าวผู้นั้นไม่เป็นผู้ต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร ตามมาตรา 12

การอุทธรณ์ ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลา ที่ได้ทราบคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้ทำตามแบบและเสีค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อคนต่างด้าวยื่นอุทธรณ์แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รอกการส่งตัวคนต่างด้าว ผู้นั้นออกไปนอกราชอาณาจักรไว้จนกว่าจะได้มีคำสั่งของรัฐมนตรีในกรณีนั้น

ในระหว่างดำเนินการตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือระหว่างรอฟัง คำสั่งของรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี ให้นำมาตรา 19 บรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่มิให้นำมาตรา 20 มาใช้บังคับด้วย”

เมื่อพิจารณาจะเห็นได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้ว่าเป็นการกำหนด หลักเกณฑ์ที่ชาวต่างชาติต้องถูกดำเนินการเพิกถอนวีซ่า เนื่องจากมีลักษณะที่เป็นบุคคลตามมาตรา 12 (7) เนื่องจากมีพฤติกรรมเป็นบุคคลที่น่าเชื่อว่าจะเป็นภัยต่อสังคมหรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชนหรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ออกหมายจับ

หากพิจารณาตามหลักกฎหมายดังกล่าวจะเห็นว่า แม้จะถูกเพิกถอนวีซ่าแล้ว แต่ชาวต่างชาติผู้นั้นยังมีสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งการเพิกถอนและเข้าสู่กระบวนการ ขึ้นสอบสวนโดยการถูกกักตัว และสามารถขอประกันตัวโดยการวางหลักประกันขึ้นสอบสวนได้นั้น ซึ่งเห็นว่า ยังไม่เพียงพอสำหรับการกระทำความผิดที่ชาวต่างชาติผู้นั้นได้กระทำโดยอาจเป็นช่องว่างให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีได้

2. ปัญหาการออกวีซ่าสำหรับชาวต่างชาติเพื่อต่อสู้อิทธิพล ตามพระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 36

พระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 36 บัญญัติว่า “คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราว หากมีพฤติกรรมที่สมควรเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรให้อธิบดีหรือคณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตที่ได้อนุญาตไว้นั้นได้ไม่ว่าอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเป็นผู้อนุญาต

ในกรณีที่มีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาตคนต่างด้าวซึ่งถูกเพิกถอนการอนุญาตอาจยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุดแต่ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาต คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีตามวรรคสอง ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ได้ทราบคำสั่งของอธิบดี และให้ทำตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อมีการเพิกถอนการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งแก่ คนต่างด้าว ในกรณีที่ไม้อาจส่งหนังสือเช่นว่านี้แก่คนต่างด้าวได้ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดไว้ ณ ที่พักของคนต่างด้าวที่ได้แจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ครบกำหนดสี่สิบแปดชั่วโมง ให้ถือว่า คนต่างด้าวผู้นั้นได้รับทราบคำสั่งแล้ว”

บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการเพิกถอนการอนุญาตเนื่องจากชาวต่างชาติที่ถูก เพิกถอนวีซ่าเพราะได้มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อสังคมนั้น ซึ่งทั้งนี้ หากชาวต่างชาติยังคงมีความจำเป็นต้องอยู่ในประเทศไทยต่อไปเพื่อต่อสู้คดี ทำให้เกิดปัญหาว่ายังไม่มีบทกฎหมายเรื่องการออกวีซ่าสำหรับการต่อสู้คดีเป็นการเฉพาะสำหรับชาวต่างชาติ แต่พบว่ามีเพียง วีซ่าสำหรับการท่องเที่ยว วีซ่าสำหรับการศึกษาเล่าเรียน และวีซ่าสำหรับการทำงานในประเทศไทยเท่านั้น จึงเป็นประเด็นกฎหมายว่ามาตราดังกล่าว เป็นการลิดรอนสิทธิในการอยู่อาศัยในประเทศของชาวต่างชาติที่หากยังไม่ได้มีการพิสูจน์ความผิดของตนในชั้นศาล โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาศัยเพียงปรับบทกฎหมายในเรื่องการจับกุมและการควบคุม ที่มีความเทียบเคียงเพื่อให้ใช้สำหรับการดำเนินคดีเท่านั้น

3. ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมชาวต่างชาติผู้เนรเทศ ตามพระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 53 และมาตรา 54

มาตรา 53 ได้บัญญัติว่า “คนต่างด้าวซึ่งเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้วภายหลังปรากฏว่าเป็นบุคคลซึ่งมีพฤติการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา 12 (7) หรือ (8) หรือเป็นบุคคลตามมาตรา 12 (10) หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 43 วรรคสอง หรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 44 หรือเป็นผู้ได้รับโทษตามมาตรา 63 หรือมาตรา 64 ให้อธิบดีเสนอเรื่องไปยังคณะกรรมการ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าควรเพิกถอนการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ก็ให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อสั่งเพิกถอนการอนุญาตต่อไป”

เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายจะเห็นได้ว่าแม้ประเทศไทยจะมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องการเนรเทศก็ไม่ใช่ว่าจะสามารถขับไล่หรือส่งตัวชาวต่างชาติผู้มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อสังคมออกไปนอกประเทศได้โดยง่ายเพียงเพราะเขาทำความผิดเท่านั้น แต่มีกระบวนการหลายขั้นตอนพอสมควรในการส่งบุคคลดังกล่าวออกนอกประเทศ อันได้แก่ การจับกุมและควบคุมตัวผู้นั้นไว้ในที่ใดที่หนึ่งจนกว่าจะมีการจัดการให้เนรเทศ การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการห้ามเนรเทศก่อนครบกำหนด 15 วัน นับแต่วันแจ้งคำสั่งเนรเทศให้ผู้ซึ่งเนรเทศผู้นั้นทราบการใช้สิทธิในการอุทธรณ์ขอให้เพิกถอนคำสั่งเนรเทศ หรือขอมิให้ส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักรของต่างชาติซึ่งคำสั่งอนุญาตนั้น ทั้งยังต้องรอดุลพินิจของรัฐมนตรีที่

จะมีอำนาจสั่งเพิกถอนคำสั่งเนรเทศ สั่งผ่อนผันเป็นประการใด ทั้งนี้ อาจมีคำสั่งประการอื่นใดหรือสั่งให้ส่งไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใด แทนการเนรเทศตามที่เห็นสมควรได้ ทั้งนี้โดยจะให้ทำทัณฑ์บนไว้ก็ได้

ภายหลังปรากฏว่าชาวต่างชาติกระทำความผิดในราชอาณาจักรไทย หรือหมายจับ มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเข้ามาเพื่อการค้าประเวณีการค้าหญิงหรือเด็ก การค้ายาเสพติดให้โทษรัฐมนตรีไม่อนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักร ไม่แสดงฐานะทางการเงินตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาของศาลไทย จะถือว่า บุคคลที่มีลักษณะความประพฤติเหล่านี้เป็นบุคคลต้องห้าม ตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมืองก่อน จึงจะนำมาสู่เหตุในการเพิกถอนไม่ให้บุคคลนั้นอยู่ในราชอาณาจักรได้

เมื่อไม่อนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร ทางเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการควบคุม และกักตัวบุคคลนั้นไว้เพื่อรอการส่งกลับไปยังประเทศที่เข้ามาหรือประเทศที่เขามีสัญชาติ ซึ่งก็จะใช้วิธีเหล่านี้ในการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งทำให้เห็นถึงความล่าช้าและไม่ทันต่อสิ่งที่ชาวต่างชาติผู้นั้นสมควรถูกตั้งเป็นผู้ถูกเนรเทศ

มาตรา 54 บัญญัติว่า “คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตนั้นสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัว คนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรก็ได้

ถ้ามีกรณีต้องสอบสวนเพื่อส่งตัวกลับตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา 19 และมาตรา 20 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มิคำสั่งให้ส่งตัวคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วในระหว่าง รอการส่งกลับ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอนุญาตให้ไปพักอาศัยอยู่ ณ ที่ใด โดยคนต่างด้าวผู้นั้นต้องมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยต้องมีประกัน หรือมีทั้งประกันและหลักประกันก็ได้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ ณ สถานที่ใดเป็นเวลานานเท่าใดตามความจำเป็นก็ได้ ค่าใช้จ่ายในการกักตัวนี้ให้คนต่างด้าวผู้นั้นเป็นผู้เสีย

บทบัญญัติในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรก่อนวันที่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช 2480 ใช้บังคับ”

เมื่อพิจารณาจะเห็นได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายจะเห็นได้ว่าเป็นการที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการส่งตัวคนชาวต่างชาติผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรทันทีอันเป็นการเนรเทศนั้น แต่ในทางปฏิบัตินั้นเกิดปัญหาว่าไม่สามารถดำเนินการได้ทันที เนื่องจากต้องทำการสอบสวนและรอการส่งกลับเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่งตามกำหนด อีกทั้งยังมีการการวางหลักประกันอันเป็นการทำให้ชาวต่างชาติที่สมควรถูกเนรเทศนั้นยังอยู่ในราชอาณาจักรต่อไปได้ จึงมีประเด็นที่น่าคิดว่า นอกจากการที่เจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถเนรเทศได้แล้ว กฎหมายกลับเพิ่มภาระให้ต้องสอดส่องดูแลชาวต่างชาติกลุ่มดังกล่าวที่ยังคงอยู่ในราชอาณาจักรต่อไป

ตามที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมชาวต่างชาติที่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อสังคมของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

รวมทั้งความหมาย ความเป็นมา แนวคิด และหลักการ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้บทสรุปสำหรับปัญหากฎหมายดังกล่าว เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติต่าง ๆ สำหรับการเฟกตอนวิชา การออกวิชา และวิธีการเนรเทศให้มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้มากขึ้น ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการเฟกตอนวิชาชาวต่างชาติที่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อสังคม ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 22

กฎหมายเดิม มาตรา 22 บัญญัติว่า “ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจ พบว่าคนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะต้องห้าม มิให้เข้ามาในราชอาณาจักร ตามมาตรา 12 เข้ามาในราชอาณาจักร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้คนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรได้ โดยมีคำสั่งเป็นหนังสือ ถ้าคนต่างด้าวผู้นั้นไม่พอใจในคำสั่ง อาจอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ เว้นแต่กรณีตามมาตรา 12 (1) หรือ (10) ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด แต่ถ้รัฐมนตรีมิได้มีคำสั่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันยื่นอุทธรณ์ ให้ถือว่า รัฐมนตรีมีคำสั่งว่าคนต่างด้าวผู้นั้นไม่เป็นผู้ต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร ตามมาตรา 12

การอุทธรณ์ ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลา ที่ได้ทราบคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้ทำตามแบบและเสีค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อคนต่างด้าวยื่นอุทธรณ์แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รอการส่งตัวคนต่างด้าว ผู้นั้นออกไปนอกราชอาณาจักรไว้จนกว่าจะได้มีคำสั่งของรัฐมนตรีในกรณีนั้นในระหว่างดำเนินการตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือระหว่างรอฟังคำสั่งของรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ให้ตามมาตรา 19 วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่มีให้นามตรา 20 มาใช้บังคับด้วย”

ขอเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ เป็น มาตรา 22 “หากกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าคนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะต้องห้าม มิให้เข้ามาในราชอาณาจักร ตามมาตรา 12 เข้ามาในราชอาณาจักร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้คนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรได้ โดยมีคำสั่งเป็นหนังสือ ถ้าคนต่างด้าวผู้นั้นไม่พอใจในคำสั่ง อาจอุทธรณ์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่ง เพื่อเสนออธิบดีพิจารณาคำสั่งใหม่ เว้นแต่ กรณีตามมาตรา 12 (1) หรือ (10) ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด เพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

การอุทธรณ์ ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สามารถยื่นอุทธรณ์ได้ทันทีที่ได้รับคำสั่งเฟกตอนวิชา หรือภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้ทราบคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้ทำตามแบบและเสีค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในระหว่างอธิบดีหรือคณะกรรมการพิจารณาเพื่อกำหนดคำสั่งที่คนต่างด้าว ยื่นอุทธรณ์แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รอการส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นออกไปนอกราชอาณาจักรไว้ จนกว่าจะได้มีคำสั่งของ

รัฐมนตรีในกรณีนั้นในระหว่างดำเนินการตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือระหว่างรอฟังคำสั่งของรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ให้นำมาตรา 19 วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่มิให้นำมาตรา 20 มาใช้บังคับด้วย”

2. ปัญหาเกี่ยวกับการออกวีซ่าสำหรับชาวต่างชาติเพื่อต่อสู้คดีความ ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 36

กฎหมายเดิม มาตรา 36 บัญญัติว่า “คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราว หากมีพฤติการณ์ที่สมควรเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรให้อธิบดีหรือคณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตที่ได้อนุญาตไว้นั้นได้ไม่ว่าอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเป็นผู้อนุญาต

ในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาตคนต่างด้าวซึ่งถูกเพิกถอนการอนุญาตอาจยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุดแต่ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาต คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีตามวรรคสอง ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ได้ทราบคำสั่งของอธิบดี และให้ทำตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อมีการเพิกถอนการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งแก่คน ต่างด้าว ในกรณีที่ไม้อาจส่งหนังสือเช่นว่านี้แก่คนต่างด้าวได้ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้ปิดไว้ ณ ที่พักของคนต่างด้าวที่ได้แจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ครบกำหนดสี่สิบแปดชั่วโมง ให้ถือว่าคนต่างด้าวผู้นั้นได้รับทราบคำสั่งแล้ว”

เดิม พระราชบัญญัติไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับออกวีซ่าสำหรับชาวต่างชาติเพื่อต่อสู้คดีความ

ขอเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ วรรคห้า เป็น มาตรา 36 “คนต่างด้าว ซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราว หากมีพฤติการณ์ที่สมควรเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรให้อธิบดีหรือคณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตที่ได้อนุญาตไว้นั้นได้ไม่ว่าอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเป็นผู้อนุญาต

ในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาตคนต่างด้าวซึ่งถูกเพิกถอนการอนุญาตอาจยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด แต่ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาต คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีตามวรรคสอง ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ได้ทราบคำสั่งของอธิบดี และให้ทำตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อมีการเพิกถอนการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งแก่คน ต่างด้าว ในกรณีที่ไม้อาจส่งหนังสือเช่นว่านี้แก่คนต่างด้าวได้ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้ปิดไว้ ณ ที่พักของคนต่างด้าวที่ได้แจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ครบกำหนดสี่สิบแปดชั่วโมง ให้ถือว่า คนต่างด้าวผู้นั้นได้รับทราบคำสั่งแล้ว

เมื่อคนต่างด้าวที่ได้รับคำสั่งเพิกถอนวีซ่าแล้ว ยังคงมีจำเป็นต้องดำเนินการทางศาล รัฐต้องออกวีซ่าประเภทต่อสู้คดีเพื่อให้ได้รับสิทธิโต้แย้งคำสั่งเนรเทศ มีสิทธิที่จะเข้าร่วมการพิจารณาของฝ่ายปกครอง

หรือกระบวนการที่จะเนรเทศคนต่างด้าว คนต่างด้าวมีสถานที่เสนอพยานหลักฐานเพื่อโต้แย้งสิทธิในคำสั่งเนรเทศได้ จนกว่าคดีจะถึงที่สุด เพื่อความเป็นธรรม”

3. ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมชาวต่างชาติผู้เนรเทศ ตามพระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 53 และมาตรา 54

กฎหมายเดิม มาตรา 53 บัญญัติว่า “คนต่างด้าวซึ่งเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้วภายหลังปรากฏว่าเป็นบุคคลซึ่งมีพฤติการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ตามมาตรา 12 (7) หรือ (8) หรือเป็นบุคคลตามมาตรา 12 (10) หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 43 วรรคสอง หรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา 44 หรือ เป็นผู้ได้รับโทษตามมาตรา 63 หรือมาตรา 64 ให้อธิบดีเสนอเรื่องไปยังคณะกรรมการ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าควรเพิกถอนการอนุญาตให้มิถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ก็ให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อสั่งเพิกถอนการอนุญาตต่อไป”

ขอเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็น มาตรา 53 “หากพบคนต่างด้าวซึ่งเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้วภายหลังปรากฏว่าเป็นบุคคลซึ่งมีพฤติการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ตามมาตรา 12 (7) หรือ (8) หรือเป็นบุคคลตามมาตรา 12 (10) หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 43 วรรคสอง หรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา 44 หรือเป็นผู้ได้รับโทษตามมาตรา 63 หรือมาตรา 64 ให้อธิบดีเสนอเรื่องไปยังคณะกรรมการ เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาทำความเห็นว่าควรเพิกถอนการอนุญาต ให้มิถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร เพื่อมีคำสั่งสั่งเพิกถอนการอนุญาตต่อไป”

กฎหมายเดิม มาตรา 54 บัญญัติว่า “คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตนั้นสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรก็ได้”

ถ้ามีกรณีต้องสอบสวนเพื่อส่งตัวกลับตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรา 19 และมาตรา 20 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มิคำสั่งให้ส่งตัวคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแล้ว ในระหว่างรอการส่งกลับ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอนุญาตให้ไปพักอาศัยอยู่ ณ ที่ใด โดยคนต่างด้าวผู้นั้นต้องมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยต้องมีประกัน หรือมีทั้งประกันและหลักประกันก็ได้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ ณ สถานที่ใดเป็นเวลานานเท่าใดตามความจำเป็นก็ได้ ค่าใช้จ่ายในการกักตัวนี้ให้คนต่างด้าวผู้นั้นเป็นผู้เสีย

บทบัญญัติในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรก่อนวันที่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช 2480 ใช้บังคับ”

ขอเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมชาวต่างชาติผู้เนรเทศ เห็นควรเพิ่มเติมบทบัญญัติ มาตรา 54 วรรคห้า “คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือ

การอนุญาตนั้นสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรก็ได้

ถ้ามีกรณีต้องสอบสวนเพื่อส่งตัวกลับตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา 19 และ มาตรา 20 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มิคำสั่งให้ส่งตัวคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วในระหว่างรอการส่งกลับ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอนุญาตให้ไปพักอาศัยอยู่ ณ ที่ใด โดยคนต่างด้าวผู้นั้นต้องมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยต้องมีประกัน หรือมีทั้งประกันและหลักประกันก็ได้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ ณ สถานที่ใดเป็นเวลานานเท่าใดตามความจำเป็นก็ได้ ค่าใช้จ่ายในการกักตัวนี้ให้คนต่างด้าวผู้นั้นเป็นผู้เสีย

บทบัญญัติในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรก่อนวันที่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช 2480 ใช้บังคับ

เมื่อการอนุญาตนั้นสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอนแล้ว โดยคนต่างด้าวผู้นั้นได้ทำการโต้แย้งสิทธิอย่างครบถ้วนแล้วนั้น ในระหว่างรอพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร คนต่างด้าวต้องถูกควบคุมตัวและไม่มีสิทธิอื่นใดที่จะได้รับประโยชน์ตามที่เคยได้รับก่อนกระทำความผิด และคนต่างด้าวผู้นั้นมีหน้าที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมและออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางออกจากราชอาณาจักรเองเป็นการเฉพาะ”

เอกสารอ้างอิง

คำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่ 1/2558 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2558.

แซน โซติประสาท. “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการปฏิเสธหรือยับยั้งคำขอหนังสือเดินทางและการยกเลิก

หนังสือเดินทาง ตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วย การออกหนังสือเดินทาง พ.ศ. 2548.”

วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2561.

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:

ราชบัณฑิตยสถาน, 2556.

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. พิมพ์ครั้งที่

2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543.